

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

crescere debent paschalia nostra gaudia quorum incrementum promovebit hodiernum Evangelium, ubi considerata veniunt

1. *Viatorum numerus.* Nam duo ex illis inquit Evangelista, videlicet ex ordine 70. discipulorum, quorum mentio fit Luc. 10. v. 1. & alter Cleophas appellatur, qui fuit germanus Josephi, alterius autem nomen non exprimitur, ibant.

Erant hi discipuli in summo propter mortem Christi mœrore constituti, proinde ad relevandam tristitiam expatiantur bini, & solitudinem, quæ commune melancholicorum receptaculum est, quantum possunt, evitant. Hortantur nos suo exemplo, si tristitia & mœrore gravemur, quod solitudinem ante omnia vitare, & vel unum è multis eligere debemus, in cuius gremium secretum cordis angorem tutò effundere possimus. Amicus enim dulcis est propter consilium animæ, Prov. 27. v. 9. Væ autem soli, quis ipsum eriget? Eccl. 4. v. 10.

2. *Peregrinationis tempus,* quando factum sit, prima scilicet hebdomadis die, quæ apud nos propter resurrectionem dominicam Dominica dicitur, ut Theophylactus notat, sed à meridie circa vesperam, postquam cultus divinus jam peractus erat.

Si levandi animi gratiâ die dominicâ, vel etiam festis anniversariis parumper expatiari velis, ante omnia templum visita, & res sacras confice, verbum Dei audiendo, orando & psallendo, quæ vera sunt media recreandi animi, Psal. 19. v. 8. 9. exemplo Hannæ, 1. Sam. 1. v. 7. seqq. & viduæ illius octogenariæ, Luc. 2. v. 37.

3. *Terminus,* qui duplex

1. *à quo,* Hic est Civitas Hierosolyma, ubi diutius nolunt commorari, quia cives

ejus Christum interfecerant. Ita fugite Vos mei, commercia improborum, si amicitiam Christi fovere & conservare velitis. Nulla enim est societas justitiæ cum injustia, Christo cum Beliale, 2. Cor. 6. v. 15.

2. *Ad quem.* Nam in vicum abeunt, distantem ab Hierosolyma stadiis sexaginta, cui nomen Emaus. Emaus idem est quod arx firma. Talis est nomen Domini, quò tempore tribulationis confugere debemus, Prov. 18. v. 10.

4. *Dialogus.* Colloquuntur enim non de fabulis anilibus, sed de Jesu Nazareno, ejusque miserabili fato, quod superioribus diebus perpeffus erat Hierosolymis.

Ita non sufficit interesse pnblicis feriarum paschalium conventibus, & per preces & psalmodias hostiam laudis Deo sacrificare, sed & hoc nobis incumbit, ut domi & foris in quavis conversatione beneficia nobis præstita expendamus, & domesticis nostris commendemus, juxta admonitionem Pauli Col. 3. v. 16. 17. & ipsius Jehovah Deut. 6. v. 7.

Væ autem illis, qui feriis hisce paschalibus in popinas Emaunticas proximorum pagorum, villarum & vicorum catervatim deambulant, verbis otiosis, stultiloquiis & obscenitatibus se recreantes, quæ Christianos dedecent, Eph. 5. v. 4. si enim de quo vis verbo ἀέρω aliquando ratio cuvis reddenda erit, videant quomodo excusent suam ἀνωτίαν, Matth. 12. v. 36.

De Secundo.

SEquitur pars altera, nimirum *Christi associatio.* Dum enim hisce de rebus alternatim sermones conferunt, ut vox græca ἐμιλέω importat, ecce appropinquat Jesus, & comitem se adjungit, quo ipso ostendit, se

esse pastorem illum bonum & fidelem, qui relinquit oves in deserto pascentes, & quaerit oviculam errantem, ut ad gregem eam reducat, Luc. 15. v. 4.

Describitur autem hæc Christi associatio

1. *Juxta formam.* Non enim apparet ipsis in forma propria, sed tanquam viator, sicut antea Maria Magdalena in forma hortulani apparuerat, Joh. 20. v. 15.

Inde duplex oritur consolatio, quâ nos erigere possumus

1. *In rebus secundis.* Si enim partes officii nobis demandati pro virili exequimur, Dominum hunc præsentem habemus, pastores pastorem, præceptores præceptorem, viatores viatorem, &c. qui labores nostros ex alto secundabit & promovebit. Tentatus enim per omnia compati novit infirmitatibus nostris, & in quo passus est ipse, potest succurrere iis, qui tentantur, Ebr. 2. v. 18.

2. *In rebus adversis.* Si in forma peregrina sub cruce & calamitate nobis appareat, ne animum propterea despondeamus, sed certi sumus, ipsum in media tribulationum angustia nobis adesse, licet in parietis umbra, vel per cancellos intueatur nostrum certamen, sicut Antonio inter gravissimas Dæmonis vexationes præfens erat, juxta suavissimam consolationem, Ef. 41. v. 10. II.

2. *Juxta normam,* quomodo sese associaverit

1. *Coambulando.* Quanto per se lætabatur Tobias ob suum comitem, & tamen nesciebat ipsum esse angelum & legatum altissimi? Tob. 5. v. 5. Nos scimus, non angelum, sed ipsissimum Dei filium nobis comitem se adjungere velle, quis igitur non exulter? Nam filius non est solus, sed Patrem secum habet, Joh. 10. v. 38 & quoniam à Patre & filio pro-

cedit Sp. S. hinc ubi sunt illi, ibi simul est utriusque Spiritus, adeoque tota benedicta Trinitas. Ubi Dominus ibi simul ministri adsunt, nimirum sancti angeli, qui mandata ejus exequantur, Psal. 103. v. 20.

Si igitur vides hominem pium ambulare cum ipso Deum Patrem, qui non procul est ab unoquoque nostrum, quia in ipso sumus, vivimus & movemur, Act. 17. vers. 28. & Deum Filium, qui promisit se fore medium, ubi duo vel tres congregati fuerint, Math. 18. vers. 20. & Deum Sp. S. cujus templa sunt omnes fideles, 1. Cor. 3. vers. 16. cogita etiam omnes angelos, ipsum comitari, qui sunt ministratori Spiritus emissi propter eos, qui hæreditare debent vitam æternam, Ebr. 1. v. 14.

O ambulacrum pulcherrimum! O comitatum gloriosissimum! Si Deus pro nobis, quis contra hos? Rom. 8. v. 31.

2. Interrogando. Quam primum enim appropinquat, statim interrogat discipulos: Qui sunt hi sermones, quos contestis ad invicem ambulantes, & estis tristes?

Duo Christus quaerit in his verbis:

1. *De sermone familiari,* quem inter ambulandum commutabant. Ita notat adhuc quam accuratissime sermones & colloquia nostra, ubicunque vesamur, & aliquando rationem à nobis exigit. Proinde caveamus ne sermo corruptus egrediatur ex ore nostro, sed quæcunque vera, quæcunque pura, quæcunque honesta, justa & amabilia sunt, loquamur, Phil. 4. vers. 8. ne tristitia afficiamus Spiritum Sanctum, per quem obsignati sumus in diem redemptionis, Eph. 4. v. 29. 30.

2. *De angere singulari.* Novit enim tristitiam

tristitiam cordis, & gemitus nostri coram ipso non sunt absconditi, Ps. 38. v. 10. Quod pertinent dicta Scripturæ, Psal. 10. vers. 14. 58. vers. 12. Si igitur mœrori tuo consultum cupis, ad Christum te confer, & mitigationem supplica, non derelinquet te orphanum, Joh. 14. vers. 18. dolet enim super miseris Israel, Jud. 10. v. 16.

3. *Informando.* Postquam enim Cleophas aperit ipsi tam colloquii materiam, vers. 18. 19. quam tristitiæ scatebram, vers. 20. 21. 22. 23. 24. & eo ipso crassam suam ignorantiam prodit, prolixum Christus sermonem instituit, qui duabus partibus absolvitur.

1. *Est incredulitatis oburgatio,* vers. 25. stultos nominat ob mentis cœcitatē, tardos ob cordis in credendo difficultatem.

Apparet inde non esse mirum aut novum, si in visibili Ecclesiæ cœtu inveniantur stulti & tardi corde ad credendum omnibus, quæ Propheta locuti sunt. Quando quidem Christus in sua schola tales etiam habuit, qui tamen, ut Doctor ille cum erudita lingua, Esa. 50. v. 4. non concionatus est, ut Scribæ & Pharisei, sed *ὡς ἐξουσίαν ἐχων*, Matth. 7. v. 29. qualiter non locutus est unquam ullus homo, Joh. 7. v. 46.

Stulti & tardi corde sunt

1. *Pertinaces,* qui concionibus pœnitentiæ nil quicquam moventur, sed pergunt in peccatis, adeoque consilium Dei spernunt adversus semetipsos, Luc. 7. v. 30.

2. *Simplices,* qui conciones quidem frequentant, sed nihil proficiunt, de quibus Paulus 2. Tim. 3. v. 7.

3. *Sapientes,* hi sunt docti stulti, qui singula fidei mysteria ad rationis suæ quinque protervè examinant, vel præconceptis opinionibus fascinati sunt, & illas

acriter defendunt. Nam sapientia mundi stultitia est coram Deo, 1. Cor. 1. vers. 20. 1. Cor. 3. 19.

Notent hoc

1. *Pastores,* ut ad exemplum Magistri sui stultos hosce & tardos corde citra ullum personarum respectum coram omnibus redarguant & non parcant, siquidem officium ministri Evangelici legitime administrare velint, 2. Tim. 4. v. 5.

2. *Audtores,* si quando ab animarum suarum vigilibus acriter ob stultitiam & tarditatem suam redarguantur, ne ipsis succenseant, vel correctiones istas susque deque habeant, sed ad exemplum Cleophas & Comitis ejus patienter suscipiant. Qui enim custodit increpationes, astutior deinde fit, & auris, quæ audit increpationes vitæ, in medio sapientum commorabitur, Prov. 15. vers. 31. C. 12. v. 1. C. 15. v. 5. C. 1. v. 5.

II. *Veritatis commonstratio,* quam desumit

1. *Ex decreti necessitate,* vers. 26. Nonne hæc oportuit Christum pati, inquit, & introire in gloriam suam? Hæc necessitas premit omnes & singulos Christianos, Act. 14. vers. 22. Ita decretum: Ita decreti stat sententia. Ergo tollamus crucem nostram & patienter sequamur. Nemo enim coronatur ante pugnam & victoriam, 2. Tim. 2. vers. 5. Satanæ invertit hunc ordinem. Clientibus suis promittit & largitur aliquid gloriolæ, quam postea sequitur æterna passio & ignominia; sed Christi ordo sic habet, ut prior sit passio, & sempiterna succedat gloria. Melius autem hic breviter pati, quam in æternam perniciem præcipitari. Non enim condignæ sunt passiones hujus seculi gloria nobis revelanda, Rom. 8. v. 18.

2. *Ex Scriptura veritate.* Nam incipiens à Mose & omnibus Prophetis, interpretabatur illis Scripturas, quæ de ipso loquebantur, vers. 27.

Optimus igitur confirmandi doctrinam modus est, Scripturæ allegatio, cujus unicus & principalis scopus est Christus, & quod Moses & Prophetæ de ipso nunciarent futurum, id Evangelistæ & Apostoli nunciarent completum. Est enim α & ω , Apoc. 1. v. 8. & quasi centrum Scripturæ, Pl. 40. v. 8. Joh. 5. v. 39. Act. 10. v. 43. Huc spectant vaticinia clarissima de passione & resurrectione, itemque typi varii, quos adduxit

1. *è libris Mosaicis*, confer Gen. 3. v. 15. & Rom. 5. vers. 18. 19. Col. 2. v. 14. 15. item Gen. 12. v. 3. 18. v. 18. 22. v. 18. & Gal. 3. v. 8. 16. Ebr. 11. v. 18. Typi in Mose plures reperiuntur, cujus tota politia nil nisi pædagogia fuit ad Christum, Gal. 3. v. 24. & umbram habuit futurorum bonorum, Ebr. 10. v. 1. confer Gen. 17. v. 10. & seqq. & Col. 2. v. 11. Rom. 4. v. 11. Item Exod. 12. v. 3. & 1. Cor. 5. v. 7. item Exod. 16. v. 14. & Joh. 6. v. 31. item Num. 20. v. 11. & 1. Cor. 10. v. 4. item Num. 21. v. 9. & Joh. 3. v. 14. adde Ebr. 7. v. 8. 9. 10. per totum.

2. *è libris Prophetis.* conf. Esa. 7. v. 14. & Matth. 1. v. 23. Jer. 33. v. 15. 17. & Luc. 1. v. 27. Mich. 5. v. 2. & Luc. 2. v. 5. Esa. 40. v. 3. itemque Mal. 3. v. 1. & Matth. 3. vers. 3. Joh. 1. v. 6. Pl. 118. v. 22. & Matth. 21. v. 42. Pl. 41. v. 10. 55. v. 13. 15. & Joh. 13. v. 18. Zach. 11. v. 12. 13. & Matth. 27. v. 5. 9. El. 50. v. 6. 53. vers. 2. 3. & seqq. Pl. 22. vers. 7. 8. 15. 16. & Matth. 26. v. 67. 27. v. 2. & seqq. Luc. 22. v. 66. Joh. 18. v. 28. 29. Pl. 16. v. 9. 10. El. 53. v. 9. & Matth. 27. v. 57. Luc. 23. v. 50. Joh. 19. v. 38. Of. 6. v. 2. 13. v. 14. Zach. 9. v. 11. & Matth. 28. v. 1. Marc. 16. v. 1. Luc. 24. v. 1.

Joh. 20. v. 1. 1. Cor. 15. v. 55. Mich. 2. v. 13. Psal. 68. v. 19. 110. v. 1. & Marc. 16. vers. 19. Luc. 24. v. 51. Act. 1. v. 9. Ebr. 1. v. 13. Eph. 4. vers. 8. & c.

Sic oportuit Christum pati, & intrare in gloriam suam. Sic prædixerunt Prophetæ per Spiritum Christi τὰ ἐνς Χριστὸν παθῆναι καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δοξάσας, 1. Pet. 1. v. 11. Unde possumus colligere non solum quod Christus sit verus Messias, sed etiam quod per passionem & resurrectionem suam æternam nobis redemptionem acquisiverit. Sicut enim propter peccata nostra mortuus est, ita resurrexit propter justitiam nostram, Rom. 4. v. ult.

De Tertio.

Restat pars tertia de resurrectionis manifestatione, cujus hic describitur

I. *Modus.* Nam ubi ventum est ad castellum Emaus, fingebat Christus se longius iturum, sed manifestare decrevit resurrectionem suam.

Notanda igitur hinc sese offerunt

1. *Christi simulatio*, quam adhuc hodie in usu habet, præsertim sub cruce & persecutione, ubi quandoque simulat, se discessurum, vel abscondit se, ut jures ipsum quam longissimè abesse, & tui curam deposuisse, ut Zion lamentatur, Esa. 49. v. 14. & David, Psal. 31. v. 23. 44. v. 25. huc pertinet exemplum Gideonis, Jud. 6. v. 13. sed apage tales cogitationes. Dominus tecum est, & certamen tuum videre expectat, quod Antonio respondebat.

Et cum blanditur Pater est, cum punit is idem est.

Sic homo ne pereat, deficiatve facit.

2. *Discipulorum invitatio.* Nam cogebunt eum, inquit Evangelista, & dicebant
mane